

Grund- og nærhedsnotat

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om oprettelse af et støtteprogram for overvågning og sporing i rummet

KOM (2013) 107 endelig

1. Resumé

Stadig flere samfundsområder er i stigende grad afhængig af rumbaserede tjenester som navigationssignaler, telekommunikation, vejrudsigter, geodata og varsling i forbindelse med natur og menneskeskabte hændelser. Med den stigende afhængighed har evnen til at beskytte disse rumbaserede systemer fået større betydning for forsyningssikkerheden. Der er på nuværende tidspunkt kun en begrænset og spredt kapacitet i Europa til at overvåge satellitter og rumskrot samt ukontrolleret indtrængning af rumobjekter i Jordens atmosfære. Desuden er der ingen egentlig service til at udstede kollisionsadvarsel for satellitoperatørerne. Det foreliggende afgørelse vedrører etablering af et uafhængigt og selvstændigt europæisk støtteprogram for overvågning og sporing i rummet (Space Surveillance and Tracking -SST), der skal søge at forhindre sammenstød mellem rumfartøjer eller mellem rumfartøjer og rumskrot, samt overvåge ukontrolleret genindtrængning af rumfartøjer eller dele heraf i Jordens atmosfære.

2. Baggrund

Stadig flere samfundsområder er i stigende grad afhængig af rumbaserede tjenester som navigationssignaler, telekommunikation, vejrudsigter, geodata og varsling i forbindelse med natur og menneskeskabte hændelser. Rumbaserede tjenester har dertil en stigende økonomisk betydning for vigtige områder i økonomien, understøtter borgernes sikkerhed og er blevet afgørende for gennemførelsen af en lang række EU-politikområder som klima- og miljøovervågning, landbrugs-, fiskeri og ressource-udnyttelse, teknologisk udvikling, industriel innovation og europæisk konkurrenceevne.

Den stigende afhængighed af rumbaserede tjenester har samtidig øget samfundets sårbarhed over for utilsigtede nedbrud i disse tjenester. Nedbrud vil i dag have betydelige økonomiske og samfundsmæssige konsekvenser.

Det foreliggende forslag fra Europa-Kommissionen vedrører etablering af et uafhængigt og selvstændigt europæisk støtteprogram for overvågning og sporing i rummet (Space Surveillance and Tracking-tjeneste (SST)), der skal søge at forhindre sammenstød mellem rumfartøjer eller mellem rumfartøjer og rumskrot, samt overvåge ukontrolleret genindtrængning af rumfartøjer eller dele heraf i Jordens atmosfære.

De sidste 50 års rumaktiviteter har efterladt en betydelig mængde rumskrot og udtjente satellitter i omløb om jorden. Kombineret med et stadigt stigende antal satellitter i forskellige kredsløb om jorden er der i dag dagligt behov for at iværksætte initiativer til at undgå kollisioner. Dertil kommer, at en del af dette rumskrot jævnlige foretager ukontrolleret genindtrængning i jordens atmosfære.

Udover at der arbejdes på at mindske mængden af ny rumskrot og satelliternes sårbarhed ved kollisioner, er det nødvendigt med en ny SST-tjeneste til at identificere, kortlægge, katalogisere og løbende overvåge satellitter og rumskrot i deres baner omkring jorden. Derved kan satellitoperatører inden, under og efter opsendelse sikre sig bedst mod kollisioner og derved undgå betydelige økonomiske tab.

27. marts 2013

**Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser**

Slotholmsgade 10

Postboks 2135

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fi@fi.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref. nr. 13/006232-02

Side 1/3

Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 189.

3. Formål og indhold

Kommissionen foreslår, at Den Europæiske Unions Satellitcenter (European Union Satellite Centre, EUSC) skal være ansvarlig for driften og levering af SST-tjenester. Tjenesterne vil primært bygge på eksisterende jordbaserede sensorer som teleskoper og radar i medlemslandene.

SST tjenesterne vil omfatte:

- (a) Risikovurderingen af mulige kollisioner mellem rumfartøjer eller mellem rumfartøjer og rumskrot, samt udstedelse af kollisionsadvarsler.
- (b) Detektere og foretage risikovurderingen af kredsløbsekspllosioner, break-ups eller sammenstød.
- (c) Risikovurderingen af og varsling i forbindelse med ukontrolleret genindtrængning af rumobjekter og rumskrot i Jordens atmosfære samt forudsigelse af tidspunkt og nedslagssted.

**Styrelsen for Forskning
og Innovation**

Side 2/3

SST tjenesterne vil blive leveret til medlemslande, Rådet, Kommissionen, Tjenesten for EU's optræden udadtil (European External Action Service – EEAS), offentlige og private satellitoperatører og offentlige myndigheder, der beskæftiger sig med civilbeskyttelse.

Deltagelse i etablering og driften af systemet er ikke obligatorisk for medlemslandene.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da formålet med forslaget er at etablere en europæisk SST-tjeneste ved en sammenslutning af allerede eksisterende nationale aktiviteter, der til sammen overstiger den finansielle og tekniske kapacitet i de enkelte medlemslande, og som kun kan opnås på tilfredsstillende måde på EU-plan. Kommissionen vurderer ligeledes, at den foreslåede indsats ikke går ud over, hvad der er nødvendigt i forhold til de foreslåede omkostninger og styringsmodel.

Regeringen kan på det foreliggende grundlag støtte Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der er ingen gældende dansk ret på området.

7. Konsekvenser

Kommissionen foreslår, at der afsættes 70 mio. EUR til forslaget i perioden 2014-2020. Da Danmark betaler ca. 2 % af EU's budget, svarer det til, at Danmark bidrager med ca. 1,4 mio. EUR over den syvårige periode. Det endelige beløb afhænger dog af forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme.

8. Høring

Sagen har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er en generel forståelse mellem landene, der besidder den fornødne infrastruktur, at EU ikke skal opbygge egen kapacitet på området, men udelukkende koordinere og samle de fornødne informationer og derved tilbyde en SST-tjeneste til europæiske satellitoperatører.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er umiddelbar positiv over for etableringen af en europæisk SST-tjeneste, da der er en lang række økonomiske fordele ved at sikre forsyningssikkerhed af rumbaserede tjenester. Regeringen støtter ligeledes, at der tages afsæt i eksisterende infrastruktur i de enkelte medlemslande og ikke opbygges parallelle kompetencer på EU-niveau. Regeringen støtter ligeledes, at den påtænkte service etableres i en eksisterende struktur, som f.eks. EU's Satellitte Centre (EUSC), og at der ikke opbygges en ny organisation til formålet.

Danmark anerkender også de potentielle udenrigs- og sikkerhedspolitiske aspekter af forslaget, og herunder de øgede krav til sikkerhed og klassificering af data, da andre stater rumkompetencer og infrastruktur kortlægges med initiativet. Det fremgår af udkastet til forslag, at leveringen af SST-tjenester alene bør tjene civile formål, og at rent militære krav ikke er omfattet af afgørelsen. Danmark deltager i overensstemmelse med forsvarsforbeholdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg